

Projekt GOPS

z dnia 16 stycznia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY CHOCZEWO**

z dnia 23 stycznia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Choczewo na lata 2025-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U 2024, poz. 1465 ze zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. 2024, poz. 1673), uchwała się co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Choczewo na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do przedmiotowej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Choczewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr

Rady Gminy Choczewo

z dnia 23 stycznia 2025 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Choczewo na lata 2025-2030

Spis treści

Rozdział 1. Wstęp

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej.
3. Adresaci Programu.
4. Miejsce realizacji Programu.
5. Realizatorzy Programu i czas realizacji.

Rozdział 2. Część diagnostyczna

1. Opis problemu przemocy domowej.
2. Zasoby instytucjonalne.
3. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej.

Rozdział 3. Część programowa

1. Założenia Programowe.
2. Cele, kierunki i działania Programu.
3. Monitorowanie, sprawozdawczość i finansowanie Programu.

Rozdział 1.

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ

Przeciwdziałanie przemocy domowej – która narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej – jest obowiązkiem władz publicznych. Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 poz. 1673 ze zn.). Ustawa określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie programu przeciwdziałania przemocy domowej w tym opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinie zagrożonej przemocą domową, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsca w ośrodku wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

2. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Zjawisko przemocy domowej należy analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną:

1. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową.
2. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia.

3. Perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Przemoc domowa to wszelkie akty fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej przemocy występującej w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub pomiędzy byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy osoba doznająca przemocy i ją stosująca dzielą miejsce zamieszkania, czy też nie. Przemoc wiąże się z brakiem szacunku do drugiego człowieka oraz doprowadzeniem do naruszenia jego dóbr osobistych w sferze psychicznej, fizycznej i intymnej. Zawsze charakteryzuje się nierównowagą sił polegającą na przewadze strony sprawczej na osobą poddawaną krzywdzeniu, związana jest ze stratą zdrowia psychicznego lub/i fizycznego. Przemoc charakteryzuje się więc tym, że jest intencjonalna, a stosujący przemoc działa w sposób zamierzony.

Zespół Stowarzyszenia „Niebieska Linia” wyróżnił pięć rodzajów przemocy:

1. Przemoc psychiczna: grożenie, przezywanie, ocenianie, krytykowanie, ubliżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, krzyk, oskarżenie, obwinianie, oczernianie, ujawnianie tajemnic, sekretów, czytanie osobistej korespondencji, wyśmiewanie, lekceważenie, krzywdzenie zwierząt.

2. Przemoc fizyczna: bicie, bicie przedmiotami, popychanie, kopanie, ciągnięcie za włosy, za uszy lub za inne części ciała, szczypanie, uderzanie, szarpanie, przypalanie papierosem, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, pozostawienie w niebezpiecznym miejscu, duszenie, przytrzymywanie, nieudzielenie niezbędnej pomocy.

3. Przemoc seksualna: gwałt, wymuszanie czynności seksualnych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, komentowanie szczegółów anatomicznych, zmuszanie do oglądania treści pornograficznych, dotykanie miejsc intymnych, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nagrywanie partnera/ osoby nieletniej nago bądź podczas sytuacji intymnej bez jej zgody.

4. Przemoc ekonomiczna: niszczenie rzeczy, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, zmuszanie do spłacania długów, przeglądanie dokumentów, korespondencji, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, sprzedawanie wspólnych lub osobistych rzeczy bez uzgodnienia, ograniczenie dostępu do pieniędzy, zakaz podejmowania pracy, przejmowanie zarobków, generowanie długów.

5. Zaniedbanie: brak pomocy w chorobie, niedawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrań, uniemożliwienie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb- mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, nieudzielenia pomocy.

3. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Choczewo na lata 2025 – 2030 skierowany jest do:

1. osób doświadczających przemocy domowej,
2. osób stosujących przemoc domową,
3. świadków przemocy domowej,
4. społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
5. przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Gmina Choczewo

5. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Choczewo na lata 2025– 2030 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

- Zespół Interdyscyplinarny w Choczewie,

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choczewie,
- Komisariat Policji w Gniewinie,
- Gminna Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Choczewie,
- Sąd Rejonowy w Wejherowie,
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Choczewie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Choczewie i w Ciekocinie, pozostałe placówki oświatowe z terenu Gminy Choczewo oraz spoza jej terenu.

Rozdział 2.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. OPIS PROBLEMU

Diagnoza zjawiska przemocy domowej.

Sporządzono diagnozę zjawiska przemocy w Gminie Choczewo w latach 2022 - 2024

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY „NIEBIESKA KARTA” W GMINIE CHOCZEWO				
ROK	2022	2023	2024	
Oświata	2	0	2	
Ośrodek Pomocy Społecznej	4	5	2	
Policja	11	10	4	
Ochrona zdrowia	0	0	2	
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	
OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO DOZNAJĄCE PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE CHOCZEWO Z PODZIAŁEM NA PLEĆ				
PLEĆ		2022	2023	2024
Kobiety	Ogółem	13	13	9
	w tym osoby dorosłe	12	13	6
	w tym osoby małoletnie	1	0	3
Mężczyźni	Ogółem	4	2	2
	w tym osoby dorosłe	3	1	2
	w tym osoby małoletnie	1	1	1
	Razem	17	15	11
RODZAJ STOSOWANEJ PRZEMOCY W GMINIE CHOCZEWO				
RODZAJ PRZEMOCY	2022	2023	2024	
Fizyczna	10	10	6	
Psychiczna	11	14	6	
Ekonomiczna	0	1	3	
Seksualna	1	0	1	
Inne (zaniedbanie)	12	10	4	

Z diagnozy wynika, że liczba sporządzonych w roku 2024 formularzy "Niebieska Karta - A" spadła w stosunku do 2022 i 2023 roku, większość osób doznających przemocy domowej to kobiety, w roku 2024 wzrosła liczba małoletnich doznających przemocy domowej. W wyniku analizy danych można zauważyć

spadek sporządzonych formularzy "Niebieska Karta - A" w stosunku do lat ujętych w diagnozie, co może wskazywać na skuteczność działań profilaktycznych. Instytucją, która w latach 2022-2024 najczęściej uruchamiała procedurę "Niebieskie Karty", była Policja. Ponadto ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie Gminy Choczewo przeprowadzona została na przestrzeni lat 2022-2024 następująca liczba interwencji domowych:

2022 rok – 20

2023 rok - 15

2024 rok – 25

Na przestrzeni lat objętych diagnozą Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie uruchomiła procedury „Niebieskie Karty”

Wskazując na powyższe dane rekomenduje się następujące działania tj.:

1. Rekomenduje się prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie Gminy Choczewo, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Planowane działania będą polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.

2. Działania profilaktyczne na terenie Gminy Choczewo powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły - uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.

3. Rekomenduje się przeprowadzanie akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą domową a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej.

4. Rekomenduje się przeprowadzanie szkoleń dla rodziców, które obejmowałyby następujące zagadnienia: organizacja czasu, podział obowiązków, rozwój emocjonalny dziecka oraz sposoby skutecznej komunikacji. Efektem tych działań będzie wzmocnienie więzi rodzinnych.

5. Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych.

2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

W Gminie Choczewo bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy domowej zajmują się:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choczewie
2. Komisariat Policja w Gniewinie
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Choczewie
4. Placówki oświatowe – Zespół Szkolno- Przedszkolny w Choczewie, Zespół Szkolno- Przedszkolny w Ciekocinie, Przedszkole Mały Geniusz Lublewku
5. Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Choczewie
6. Gminny Ośrodek Zdrowia w Choczewie
7. Sąd Rejonowy w Wejherowie

3. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1. Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur oraz monitorowanie przemocy domowej.
3. Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin doznających przemocy domowej.

4. Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

5. Edukacja społeczna.

Rozdział 3.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Choczewo na lata 2025 – 2030 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2025-2030. Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji poniżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna. Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są:

1. Kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy.

2. Edukacja i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

3. Wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

Przeprowadzenie Kampanii, której zadaniem będzie dotarcie do ogółu społeczności lokalnej i podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej oraz zmiany postrzegania przez społeczeństwo problemu przemocy, wykorzystanie ulotki informacyjnej.

4. Publikowanie na stronach internetowych gminnych instytucji artykułów z zakresu badań prowadzonych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

2. CELE, KIERUNKI I DZIAŁANIA:

CEL 1: Zapewnienie wsparcia osobom doznającym przemocy domowej poprzez zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.

Kierunki działań:

1. Interwencja kryzysowa – dostarczenie pomocy jak najszybciej, zapewnienie ochrony osobom najbardziej zagrożonym, natychmiastowa izolacja.

2. Empowerment (wzmocnienie) – praca socjalna polegająca na angażowaniu, wydobywaniu zasobów i wskazywaniu możliwości samodzielnego działania na rzecz zmiany przez osoby doświadczające przemocy.

3. Pomoc społeczna z wykorzystaniem świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

4. Pomoc niezatrudnionym kobietom doświadczającym przemocy domowej w uzyskaniu zatrudnienia i niezależności ekonomicznej – treningi kompetencji polegające na umożliwieniu uzyskania przez kobiety kompetencji w radzeniu sobie z sytuacją przemocy, poradnictwo zawodowe i szkolenia w zdobyciu kwalifikacji wymaganych na współczesnym rynku pracy.

5. Budowanie otoczenia pomocowego – rodzina, sąsiedzi, znajomi.

6. Terapia uzależnień, współzależnień.

7. Pomoc psychologiczna, psychoterapeutyczna, psychiatryczna.

8. Dyżur psychologa i możliwość skorzystania z konsultacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Choczewie.

8. Pomoc prawna – konsultacje z prawnikiem.

9. Pomoc w punkcie konsultacyjnym udzielana w formie konsultacji podczas dyżurów specjalistów.

10. Opracowywanie i realizowanie indywidualnych oraz grupowych działań edukacyjnych, które będą kierowane do osób doznających przemocy domowej.

11. Grupa wsparcia dla ofiar przemocy domowej raz w miesiącu – rozpropagowanie informacji o spotkaniach poprzez gminne strony internetowe.

12. Zapewnienie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej taką pomoc.

13. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy specjalistycznej z wykorzystaniem ulotki, stron internetowych i tablic ogłoszeń.

14. Telefon zaufania.

15. Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej z zastosowaniem licznych zakazów w tym zbliżania się i kontaktowania z osobami pokrzywdzonymi, nakazu natychmiastowego opuszczenia zajmowanego wspólnie mieszkania i zakazu zbliżania się do tego lokum oraz wykorzystaniem nowych uprawnień do szybkiej reakcji wobec osób stosujących przemoc.

16. Publikowanie na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choczewie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej oraz informacji o krajowym systemie pomocy – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom - niesie pomoc w różny sposób, prowadzi kampanie edukacyjne, szkolenia i konferencje oraz obsługuje bezpłatne telefony, np. Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Niebieska Linia, które udziela pomocy prawnej czy psychologicznej. Z tej ostatniej formy wsparcia korzysta rocznie prawie 20 tysięcy rozmówców.

CEL 2: Koordynowanie zachowań niepożądanych u sprawców przemocy – stosowanie kar pieniężnych dla sprawców przemocy domowej uporczywie uchylających się od udział w programach

Kierunki działań:

1. Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych.

2. Prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc domową.

3. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową.

4. Wypracowanie standardów monitoringu po zamknięciu procedury Niebieskie Karty

3. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU

MONITOROWANIE

Działania podejmowane przez wszystkie instytucje i organizacje uczestniczące w realizacji Programu będą monitorowane w cyklach 2 - miesięcznych na spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Choczewie.

SPRAWOZDAWCZOŚĆ I WYMIANA INFORMACJI

Wypełniając powinność wymiany informacji, mającej zapewnić sprawne i skoordynowane działania gminnych instytucji oraz podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Choczewie do dnia 31 marca każdego roku przedkłada Wójtowi Gminy w Choczewie sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Choczewo oraz programów rządowych.

Uzasadnienie

Gmina z założenia odgrywa kluczową rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej, ponieważ pomoc dla osób potrzebujących powinna być udzielana w miejscu położonym najbliżej ich miejsca zamieszkania. Gmina może więc najszybciej zareagować na problem i udzielić wsparcia. Nałożenie na gminy obowiązku opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar przemocy domowej oraz tworzenia zespołów interdyscyplinarnych jako wskazanie do wspólnych działań służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej. Obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej ma za zadanie stworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej i zobowiązana jest do realizacji działań w zakresie prowadzenia poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową, do zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, do tworzenia zespołów interdyscyplinarnych oraz rozwój profilaktyki jako skutecznej formy pomocy w sytuacjach, gdy w rodzinie nie występuje jeszcze zjawisko przemocy, ale może być tym zjawiskiem zagrożona.